

NEYTENDASTOFA

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 11.10.2012
Tilv. 2012/0820 - 0.0.01
ÞAÁ

Efni: Umsögn Neytendastofu um frumvarp til breytinga á innheimtulögum, 103. mál

Vísað er til tölvubréfs, dags. 27. september 2012, þar sem Neytendastofu var sent til umsagnar frumvarp til breytinga á innheimtulögum. Neytendastofa þakkar fyrir tækifærið til að tjá sig um frumvarpið og vill koma á framfæri eftirfarandi:

I. Athugasemdir við kostnaðarumsögn

Í kostnaðarumsögn frumvarpsins kemur fram að lögfesting frumvarpsins geti leitt til einhverrar verkefnaaukningar hjá Neytendastofu en stofnunin sinni nú þegar eftirliti með lögum nr. 57/2005, um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu, auk þess sem erindi vegna innheimtu aðila á eigin kröfum hafi verið fátíð. Því sé ekki gert ráð fyrir frekari útgjöldum.

Neytendastofa verður að hafna því að hinu aukna eftirlit muni ekki fylgja aukinn kostnaður fyrir stofnunina. Í því sambandi vill stofnunin í fyrsta lagi benda á að með breytingunni verður henni falið eftirlit með innheimtu smálánafyrirtækja. Innheimta og framkvæmd við innheimtu á smálánum hefur sætt mikilli gagnrýni upp á síðkastið og hlotið mikla fjölmiðlaumfjöllun. Eftirlit með innheimtu þeirra mun falla vel að öðru eftirliti Neytendastofu, sér í lagi verði smálán felld undir lög um neytendalán eins og til stendur, en stofnunin telur eftirlitið óhjákvæmilega fela í sér aukinn kostnað fyrir stofnunina.

Í öðru lagi vill Neytendastofa taka fram að nokkuð algengt er að stærri fyrirtæki sjái sjálf um fruminnheimtu og útsendingu innheimtuviðvörunar samkvæmt því. Neytendastofu berast reglulega fyrirspurnir og kvartanir frá neytendum vegna slíkrar innheimtu þó stofnunin hafi ekki geta tekið á slíkum málum hingað til. Þá hefur stofnunin upplýsingar um að Neytendasamtökunum hafi borist fjöldi slíkra ábendinga en vegna skorts á opinberu eftirlit hafi þær ekki verið framsendar til stjórnvalda.

Í þriðja lagi bendir Neytendastofa á að núverandi eftirlit stofnunarinnar miðar fyrst og fremst að vernd neytenda þó lög nr. 57/2005 taki að einhverju leyti á háttsemi milli keppinauta. Af umfjöllun um 7. gr. frumvarpsins má ráða að eftirlit Neytendastofu skv. frumvarpinu miði ekki eingöngu að innheimtu gagnvart neytendum heldur einnig gagnvart fyrirtækjum eða öðrum lögaðilum. Slíkt felur í sér gríðarlega viðbóta við núverandi eftirlit stofnunarinnar. Um óskýrleika ákvæðis 7. gr. vísast til síðari umfjöllunar.

Með vísan til framangreinds er ljóst að auka þarf við stöðugildi sérfræðings til þess að mæta auknu starfsálagi vegna þessa eftirlits sem hér er verið að leggja til stofnunarinnar. Brýnt er því að auka fjárframlög til stofnunarinnar enda halli á rekstri hennar árið 2011 og einnig á árinu 2012. Verði það ekki gert er tilgangslaust að fela stofnuninni ný verkefni með lögum eins og gert er í þessu frumvarpi. Það veur einnig athygli að hvorki liggur fyrir samþykki né kostnaðarumsögn frá Innanríkisráðuneytinu sem fer með málefni Neytendastofu. Hér má því spyrja hvort öllum ráðuneytum sé heimilt að leggja til ný verkefni á Neytendastofu án þess að þess sé gætt að nauðsynlegt greining og fjárframlög fylgi slíkum frumvörpum.

II. Athugasemdir við tilgreiningu á valdheimildum Neytendastofu

Með 7. gr. frumvarpsins er bætt við nýju ákvæði í 3. gr. 15. gr. laganna þar sem Neytendastofu er falið eftirlit með innheimtu fyrir eigin starfsemi einstaklinga eða lögaðila og innheimtu opinberra aðila. Í ákvæðinu er með almennum hætti vísað til þess að ákvæði laga nr. 57/2005 gildi um úrræði stofnunarinnar og málsmeðferð. Um áfrýjun fari eftir ákvæðum laga nr. 62/2005.

Neytendastofa bendir á að stofnunin telur hina almennu tilvísun til laga nr. 57/2005 ekki fullnægjandi. Leggur stofnunin því til að eftir sem áður verði fjallað um eftirlit Fjármálaeftirlitsins í 16. gr. laganna en tekið verði upp í nýrri grein í hverju eftirlit Neytendastofu felst. Þrátt fyrir að eftirliti með lögum og úrræðum vegna brotum gegn ákvæðum þeirra muni að miklu leyti svipa til ákvæða laga nr. 57/2005 telur Neytendastofa nauðsynlegt að þau verði tekin upp og vísar í því sambandi til annarra lagafrumvarpa sem liggja fyrir Alþingi þar sem vísað er mun ítarlegar til valdheimilda stofnunarinnar sbr. meðfylgjandi dæmi í viðauka. Þá vill stofnunin benda á misjafna sektarramma í lögum og þá staðreynd að ákvæði sambærileg 4. og 5. mgr. 18. gr. núgildandi innheimtulaga er ekki að finna í lögum nr. 57/2005. Gera verður miklar kröfur til skýrleika valdheimilda stjórnvalda og þá sérstaklega þeirra sem leitt geta til íþyngjandi stjórnvaldsákvarðana jafnframt er slíkt ósamræmi til þess fallið að flækja eftirlit.

III. Misræmi í sektarheimildum

Samkvæmt 12. gr. frumvarpsins er Neytendastofu veitt heimild til að sekta hvern þann sem brýtur gegn 6. gr. um góða innheimtuhætti ef um gróft eða ítrekað brot er að ræða og hvern þann sem brýtur gegn reglugerð ráðherra um hámarksfjárhæð innheimtukostnaðar. Til samræmis við sektarheimildir Fjármálaeftirlitsins telur Neytendastofa þörf á að stofnuninni verði einnig veittar heimildir til álagningu stjórnvaldssekta fyrir brot gegn ákvæðum 7. gr. um innheimtuviðvörðun.

IV. Aðrar einstakar athugasemdir

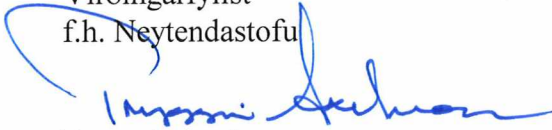
b. liður 7. gr. frumvarpsins:

Neytendastofa telur afar óskýrt af ákvæðinu hvort eftirlitshlutverk stofnunarinnar miðist eingöngu að eftirliti gagnvart neytendum eða gagnvart fyrirtækjum og lögaðilum að auki. Almennt eftirlit Neytendastofu skv. öðrum lögum miðar fyrst og fremst að hagsmunum neytenda. Sé ætlunin að Neytendastofa sinni einnig eftirlit með innheimtu gagnvart fyrirtækjum og lögaðilum telur stofnunin að kveða verði á um það með skýrum hætti í ákvæðinu.

2. mgr. 12. gr. frumvarpsins:

Í ákvæðinu segir: „Neytendastofa getur lagt stjórnvaldssektir á hvern þann sem það hefur eftirlit með“ stað orðsins „það“ þarf að vera „hún“ eða „stofnunin“ .

Virðingarfyllt
f.h. Neytendastofu

Tryggvi Axelsson
Forstjóri

Þórunn Anna Árnadóttir
Sviðsstjóri

Viðauki 1

Úr frumvarpi til laga um neytendalán, 220. mál, þskj. 228, 141. löggj.þing.

IX. KAFLI

Eftirlit, viðurlög, réttarræði og bótaskylda.

29. gr.

Eftirlits- og ákvarðanavald Neytendastofu.

Neytendastofa annast eftirlit með ákvæðum laga þessara. Ákvæði laga um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu gilda um málsmeðferð Neytendastofu.

Ákvæði VIII. kafla laga um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu gilda um heimildir Neytendastofu til upplýsingaöflunar, haldlagningar gagna, þagnarskyldu og afhendingar upplýsinga til stjórnvalda annarra ríkja.

Neytendastofa getur gripið til aðgerða gegn aðilum sem brjóta í bága við ákvæði II.–VIII. kafla, eftir því sem við getur átt. Aðgerðir Neytendastofu geta falið í sér bann, fyrirmæli eða heimild með ákveðnu skilyrði. Ákvörðunum sem Neytendastofa tekur á grundvelli laga þessara verður skotið til áfrýjunarnefndar neytendamála sem starfar á grundvelli 4. gr. laga nr. 62/2005, um Neytendastofu og talsmann neytenda.

Ákvörðun Neytendastofu verður ekki borin undir dómstóla fyrr en úrskurður áfrýjunarnefndar neytendamála liggur fyrir.

Nú vill aðili ekki una úrskurði áfrýjunarnefndar neytendamála og getur hann þá höfðað mál til ógildingar fyrir dómstólum.

Mál skal höfðað innan sex mánaða frá því að aðili fékk vitneskju um úrskurð áfrýjunarnefndar.

Málshöfðun frestar ekki gildistöku úrskurðar nefndarinnar né heimild til aðfarar.

30. gr.

Stjórnvaldssektir.

Neytendastofa getur lagt stjórnvaldssektir á lánveitanda sem brýtur gegn eftirtöldum ákvæðum laga þessara og, eftir atvikum, reglum settum á grundvelli þeirra:

a. 6. gr. um upplýsingar sem eiga að koma fram í auglýsingum og öðru kynningarefni,

b. 7. gr. um upplýsingar sem veita skal áður en lánsamningur er gerður,

e. 8. gr. um upplýsingar sem veita skal áður og við gerð lánsamnings í formi yfirdráttarheimildar og tiltekinna sérstakra lánsamninga,

d. 1.–2. mgr. 10. gr. um gerð lánshæfismats, og þegar við á greiðslumats, áður en lánsamningur er gerður,

e. 3. mgr. 10. gr. um bann við veitingu láns komi í ljós að neytandi hafi augljóslega ekki fjárhagslega burði til þess að standa í skilum með lánið,

f. 12. gr. um upplýsingar sem skulu koma fram í lánsamningum og upplýsingar sem veita skal að beiðni neytanda,

g. 13. gr. um upplýsingar sem veita skal um breytingar á útlánsvöxtum áður en breyting tekur gildi,

- h. 14. gr. um upplýsingar sem veita skal reglulega vegna yfirdráttarheimilda,
- i. 1. mgr. 15. gr. um heimildir til að segja upp opnum lánsamningi,
- j. 2. mgr. 15. gr. um að upplýsa neytanda fyrir fram um fyrirhugaða sviptingu á rétti til nýtingar á opnum lánsamningi,
- k. 1. mgr. 16. gr. um rétt til að falla frá lánsamningi,
- l. 4. mgr. 16. gr. um þær bætur sem lánveitanda er heimilt að krefja neytanda um nýti neytandi rétt sinn til að falla frá samningi,
- m. 1. mgr. 18. gr. um heimild neytanda til að standa skil á skuldbindingum sínum fyrir þann tíma sem umsaminn er og um lækkun á heildarlántökukostnaði notfæri neytandi sér þá heimild,
- n. 2.–3. mgr. 18. gr. um hámarksfjárhæð uppgreiðslugjalds,
- o. 2. mgr. 19. gr. um skyldu lánveitanda til að upplýsa neytanda um framsal réttar,
- p. 1. mgr. 20. gr. um upplýsingar í lánsamningi sé um að ræða veltureikning þar sem neytandi getur stofnað til ósamþykks yfirdráttar og um reglulega upplýsingagjöf, sbr. e-lið 2. mgr. 8. gr.,
- q. 2. mgr. 20. gr. um álagningu og innheimtu kostnaðar vegna ósamþykks yfirdráttar,
- r. 3. mgr. 20. gr. um upplýsingagjöf fari ósamþykktur yfirdráttur yfir fjárhæðar- og tímamörk,
- s. 21. gr. um útreikning á árlegri hlutfallstölu kostnaðar,
- t. 22. gr. um skyldur lánamiðlara gagnvart neytanda og lánveitanda til upplýsingagjafar,
- u. 25. gr. um sérstaka upplýsingaskyldu lánveitanda vegna verðtryggðra og óverðtryggðra veðlána.

Neytendastofa getur lagt stjórnvaldssektir á hvern þann sem brýtur gegn ákvörðun Neytendastofu sem tekin er á grundvelli laga þessara eða sátt milli Neytendastofu og aðila, sbr. 31. gr.

Sektir sem lagðar eru á aðila geta numið frá 100 þús. kr. til 10 millj. kr. Við ákvörðun sekta skal m.a. tekið tillit til alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, samstarfsvilja hins brotlega aðila og hvort um ítrekað brot er að ræða. Ákvarðanir um stjórnvaldssektir teknar af Neytendastofu eru aðfararhæfar. Sektir renna í rikissjóð að frádregnum kostnaði við innheimtuna. Séu stjórnvaldssektir ekki greiddar innan mánaðar frá ákvörðun Neytendastofu skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer eftir lögum um vexti og verðtryggingu. Stjórnvaldssektum verður beitt óháð því hvort lögbrot eru framin af ásetningi eða gáleysi.

31. gr.

Dagsektir.

Ef ekki er farið að ákvörðun sem tekin hefur verið samkvæmt þessum lögum getur Neytendastofa ákveðið að sá eða þeir sem ákvörðunin beinist gegn greiði dagsektir þar til farið verður að henni.

Ákvörðun um dagsektir skal tilkynnt bréflega á sannanlegan hátt þeim sem hún beinist að. Dagsektir geta numið frá 50 þús. kr. til 500 þús. kr. á dag.

Ákvörðun um dagsektir má skjóta til áfrýjunarnefndar neytendamála innan fjórtán daga frá því að hún er kynnt þeim er hún beinist að. Dagsektir reiknast ekki fyrr en frestur er liðinn. Ef

ákvörðun er skotið til áfrýjunarnefndar neytendamála falla dagsektir ekki á fyrr en niðurstaða hennar liggur fyrir.

32. gr.

Sátt.

Hafi aðili gerst brotlegur við ákvæði laga þessara eða reglna settra á grundvelli þeirra er Neytendastofu heimilt að ljúka málinu með sátt með samþykki málsaðila. Sátt er bindandi fyrir málsaðila þegar hann hefur samþykkt og staðfest efni hennar með undirskrift sinni. Neytendastofu er heimilt að setja nánari reglur um framkvæmd ákvæðisins.

Viðauki 2

Úr frumvarpi til breytinga á áfengislögum, 134. mál, þskj. 134, 141. löggj.þing.

2. gr.

Á eftir 20. gr. laganna kemur ný grein, 20. gr. a, svohljóðandi:

Eftirlit með því hvort brotið hafi verið gegn 20. gr. er í höndum Neytendastofu. Neytendastofa getur lagt á hvern þann einstakling eða lögaðila sem af ásetningi eða gáleysi brýtur gegn 20. gr. stjórnvaldssektir sem numið geta allt að 10 millj. kr. Lögaðila má ákvarða sekt án tillits til þess hvort sök verður sönnuð á starfsmann lögaðilans. Við ákvörðun sektar skal m.a. tekið tillit til alvarleika brots og tekna af broti ef við á. Sektir renna í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við innheimtu þeirra. Ákvörðun Neytendastofu má kæra til áfrýjunarnefndar neytendamála innan fjögurra vikna frá því að aðila máls var tilkynnt um niðurstöðuna.

Kaupandi viðskiptaboða, hvort heldur hann er einstaklingur eða lögaðili, ber ábyrgð á efni þeirra sé hann heimilisfastur hér á landi eða lúti íslenskri lögsögu á öðrum grundvelli. Í öðrum tilvikum ber sá ábyrgð sem birtir eða á annan hátt miðlar viðskiptaboðunum hér á landi.

Hafi Neytendastofa komist að þeirri niðurstöðu að brotið hafi verið gegn 20. gr. og ekki hefur verið látið af hinni ólögmætu háttsemi getur Neytendastofa lagt á dagsektir sem nemi allt að 500 þús. kr. á dag þar til látið hefur verið af hinni ólögmætu háttsemi. Dagsektir verða þó ekki lagðar á fyrir lengra tímabil en 100 daga í senn. Ákvörðun um dagsektir skal tilkynnt bréflaga á sannanlegan hátt þeim sem hún beinist að. Ákvörðun um dagsektir má kæra til áfrýjunarnefndar neytendamála innan fjórtán daga frá því að hún er tilkynnt þeim sem hún beinist að. Dagsektir reiknast ekki fyrr en kærufrestur er liðinn og renna þær í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við innheimtu þeirra. Ef ákvörðun er skotið til áfrýjunarnefndar neytendamála falla dagsektir ekki á fyrr en niðurstaða hennar liggur fyrir.

Ákvæði laga nr. 57/2005, um eftirlit með viðskiptaháttum og markaðssetningu, gilda um úrræði og eftirlit Neytendastofu, þ.m.t. málsmeðferð eftir því sem við getur átt.

Ákvörðun Neytendastofu verður ekki borin undir dómstóla fyrr en úrskurður áfrýjunarnefndar neytendamála liggur fyrir. Skal úrskurður áfrýjunarnefndarinnar liggja fyrir innan sex vikna frá því að kæra hefur borist nefndinni. Úrskurðir áfrýjunarnefndar neytendamála eru fullnaðarúrskurðir innan stjórnarsýslunnar og eru aðfararhæfir.

Nú vill aðili ekki una úrskurði áfrýjunarnefndar og getur hann þá höfðað mál til ógildingar fyrir dómstólum. Mál skal höfðað innan sex mánaða frá því að aðili fékk vitneskju um úrskurð áfrýjunarnefndarinnar. Málshöfðun frestar ekki gildistöku úrskurðar nefndarinnar né heimild til aðfarar.